

CONDITIONAL CAPITAL INCREASE IN JOINT STOCK COMPANIES

ANONİM ŞİRKETLERDE ŞARTA BAĞLI SERMAYE ARTIRIMI

GİZEM YILDIZ
ŐEVVAL MİRAY YAR

ABSTRACT

As companies search for capital increases to finance new investments, to strengthen their capitals where affected by changing conditions of the economy and the market, to carry out mergers, or to establish subsidiaries, the conditional capital system adopted in Article 463 of Turkish Commercial Code (TCC) No. 6102 constitutes an important alternative. This article examines the characteristics of conditional capital increase, how it differs from other methods of increasing capital, and the conditional capital increase procedures, evaluating them within the framework of joint stock companies.

ÖZET

Şirketlerin yeni yatırımlar için finansman arayışı, ekonominin ve piyasanın değişen koşulları sebebiyle eriyen sermayelerinin güçlendirilmesi, birleşmeler ve yavru ortaklıklar kurulması gibi sebeplerle sermaye artırımı arayışında; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 463 maddesinde düzenlenen Şarta bağlı sermaye sistemi önemli bir alternatif teşkil etmektedir. Makalemizde; Şarta bağlı sermaye artırımı anonim ortaklıklar çerçevesinde değerlendirilerek özellikle Şarta bağlı sermaye artırımının karakteristik özellikleri, diğer sermaye artırım yöntemlerinden farklılıkları ve sermaye artırım usulü incelenecektir.

KEYWORDS

CAPITAL, CAPITAL INCREASE, CONDITIONAL CAPITAL INCREASE, JOINT STOCK COMPANY, PRINCIPAL CAPITAL, REGISTERED CAPITAL

ANAHTAR KELİMELER

SERMAYE, SERMAYE ARTIRIMI, ŞARTA BAĞLI SERMAYE ARTIRIMI, ANONİM ŞİRKET, ESAS SERMAYE, KAYITLI SERMAYE

PART 7

From time to time, companies may wish to increase their capital to finance new investments, to strengthen their capital where affected by changing conditions of the economy and the market, to carry out mergers, or to establish subsidiaries.

Şirketler; zaman zaman yeni yatırımlar için finansman arayışı, ekonominin ve piyasanın değişen koşulları sebebiyle eriyen sermayelerinin güçlendirilmesi, birleşmeler ve yavru ortaklıklar kurulması gibi sebeplerle sermaye artırımına gidebilirler.

I. INTRODUCTION

Capital is the sum of the assets that shareholders undertake to bring to a partnership in joint stock companies and its expression in cash¹. From time to time, companies may wish to increase their capital to finance new investments, to strengthen their capital where affected by changing conditions of the economy and the market, to carry out mergers, or to establish subsidiaries². A capital increase is an increase in the fixed amount shown as the principal capital in joint stock companies' articles of associations. Companies have a legal right to increase their capital and it does not have to be based on valid reasons as long as it follows the conditions and procedures specified in law³.

Conditional capital increase has been introduced for the first time in Turkish legislation as a method for raising capital and is regulated by Article 463 of TCC No. 6102. According to Article 463, conditional capital increase is a method for raising capital that aims to turn the creditors of newly issued bonds and similar debt instruments into company shareholders, thus helping the company increase its finances through employees providing capital and becoming shareholders. Article 463 takes its source from Articles 653 to 653.i of the Swiss Code of Obligations. This method of raising capi-

I. GİRİŞ

Sermaye, anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin ortaklığa getirmeyi taahhüt ettikleri malvarlığının toplamı ve bunun nakit olarak ifadesidir¹. Şirketler; zaman zaman yeni yatırımlar için finansman arayışı, ekonominin ve piyasanın değişen koşulları sebebiyle eriyen sermayelerinin güçlendirilmesi, birleşmeler ve yavru ortaklıklar kurulması gibi sebeplerle sermaye artırımına gidebilirler. Sermaye artırımı; anonim şirketlerde, şirket esas sözleşmesinde esas sermaye olarak gösterilen sabit tutarın yükseltilmesi anlamına gelir². Bununla birlikte sermaye artırımı, şirketlerin kanuni bir hakkı olup kanunda belirtilen şart ve usullere uygun artırıldığı müddetçe geçerli bir sebebe de dayanmak zorunda değildir³.

Şarta bağlı sermaye artırımı, bir sermaye artırım yöntemi olarak ilk defa 6102 sayılı TTK'nın 463. maddesinde düzenlenerek Türk hukuku mevzuatında yerini almıştır. TTK'nın 463. maddesine göre şarta bağlı sermaye artırımı; yeni çıkarılacak tahvillerin ve benzeri borçlanma araçlarının alacaklılarının, şirketin pay sahiplerine dönüşmelerini amaçlayan, bu yolla şirkete sermaye sağlayarak finansmana yardımcı olan ve çalışanlar için pay senedi çıkarılmasına olanak veren bir sermaye artırım yöntemidir. Anılan bu düzenleme; kaynağını, İsviçre Borçlar

tal, which is designed to meet the need arising from the practical application in Swiss and German law, is a response to the slowness of formalities of other capital raising methods, has become a necessity in terms of Turkish law and commercial practice and is regulated in the TCC.

With conditional capital increase, the holders of bonds or other debt securities, who are company creditors, are given shares instead of a money return for their receivables. In this way, foreign capital can be converted into equity capital by preventing cash outflow from the company. Another function of this method is to enable employees to become partners in the company. Article 463 of the TCC lists employees who have exchange and purchase rights, including all employees, regardless of their titles, of the company and the group of companies⁴. The inclusion of employees as shareholders in a partnership through participating in raising capital also ensures that the employees have the same interests as the company and are encouraged to improve their performance.

In conditional capital increase, capital increases over time as the employees exercise their right to exchange and purchase. It is also a variable and unpredictable method of raising capital since the capital increase

Kanunu'nun 653 ilâ 653.i maddelerinden almaktadır. İsviçre ve Alman hukukunda pratikteki uygulamadan kaynaklanan ihtiyacı gidermek için tasarlanan bu sermaye artırım yönteminin, diğer sermaye yöntemlerinin sermaye artırımında yavaş kalması ve ağır işleyen formalitelere bağlı olması sebebiyle TTK'da düzenlenmesi Türk hukuku ve ticari hayat açısından bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Şarta bağlı sermaye artırımı ile; şirketin alacaklısı durumunda olan tahvil veya diğer borçlanma senetlerinin sahiplerine, alacaklarına karşılık para yerine, pay senedi ya da çıplak pay verilmektedir. Böylelikle şirketten nakit çıkışının önüne geçilerek, yabancı sermaye öz sermayeye dönüştürülmektedir. Bu yöntemin diğer bir işlevi ise çalışanların şirkete ortak olmasına imkân tanınmasıdır. TTK'nın 463. maddesinde sayılan değiştirme ve alım hakkına sahip olanlar arasında sayılan çalışanlar, şirketin ve topluluk şirketlerinin işçileri dahil sıfatları ne olursa olsun tüm çalışanları kapsar⁴. Çalışanların sermaye artırımına katılması suretiyle ortaklığa pay sahibi olarak dahil edilebilmesi, çalışanların performansını yükselterek şirket ile bağdaşması ve teşvik edilmesini de sağlar.

Şarta bağlı sermaye artırımında, değiştirme ve alım hakkı sahipleri bu haklarını kullandıkça sermaye zaman içinde artar. Kendilerine alım ve değiştirme hakları

FOOTNOTE

1 Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Sermaye Artırımı, s. 1

2 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s. 23; Saraç, Anonim Şirketlere Şarta Bağlı Sermaye Artırımı s. 3

3 Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku II, s.777

4 Gerekeç, Türk Ticaret Kanunu, madde 463

DİPNOT

1 Moroğlu, Anonim Ortaklıkta Sermaye Artırımı, s. 1

2 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s. 23; Saraç, Anonim Şirketlere Şarta Bağlı Sermaye Artırımı s. 3

3 Tekinalp, Poroy, Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku II, s.777

4 Gerekeç, Türk Ticaret Kanunu, madde 463

PART 7

occurs through third parties utilizing their right to purchase and exchange. The point at which the increase takes place depends on the decision of those with the rights to purchase and exchange, namely, the condition. These right holders gradually increase the capital by utilizing their rights, notwithstanding the approval or the decision of the general assembly or the administrative board in terms of the provision of the articles of association as soon as they notice the market conditions are appropriate. In this type of increase, capital does not increase upon the decision of the general assembly. It increases when the creditors of the bonds and similar debt instruments and the company employees acquire new shares by utilizing their rights to exchange or purchase. In other words, it is not the decision that is conditioned but the acknowledgment of a provision of the articles of association stipulating the increase of capital to the utilization of the rights to purchase and exchange. Conditional capital increase differs from other methods of raising capital in many aspects such as the decision to increase, the method of increase, and the registration.

This study evaluates conditional capital increase within the framework of joint stock companies. In particular, it analyzes the characteristics of conditional capital increase, how the procedures differ from other methods of raising capital, and the method of raising capital.

II. THE CONCEPT OF CAPITAL AND CAPITAL INCREASE IN JOINT STOCK COMPANIES

A. The Concept of Capital

The concept of capital differs depending on the discipline, for example, economics, accounting, and law. Capital in joint stock companies is the cash expression of the total assets that the shareholders have committed to bring to the company in order to achieve the company's purpose⁵. Since conditional capital increase will be evaluated within the framework of joint stock companies, the concept of capital is also defined within the concept of joint stock companies, where it refers to the principal capital in principal capital systems, and issued capital in registered capital systems⁶. That is, the concept of capital corresponds to principal

tanınan üçüncü kişiler bu haklarını kullandıkça sermaye artımı gerçekleştiği için, bu tür, aynı zamanda değişken ve öngörülemez bir sermaye artırım türüdür. Artırımın gerçekleşme zamanı, alım ve değiştirme hakkı, sahiplerinin kararına yani şarta bağlı kalmaktadır. Bu hak sahipleri, esas sözleşme hükmüne dayanarak piyasa şartlarını uygun gördükleri anda, genel kurulun veya yönetim kurulunun onayına ya da kararına bağlı olmaksızın haklarını kullanarak sermayeyi yavaş yavaş artırmaktadırlar. Bu tür artırımda sermaye, genel kurul kararı ile artmayıp, tahvillerin ve benzeri borçlanma araçlarının alacaklıları ile şirket çalışanlarının değiştirme veya alım haklarını kullanarak yeni pay edinmesiyle artmaktadır. Başka bir deyişle şarta bağlı olan karar değil, genel kurulun sermayenin artmasını alım ve değiştirme haklarının kullanılması şartına bağlayan bir esas sözleşme hükmü kabul etmesidir. Şarta bağlı sermaye artırım; artırım kararı alınması, artırım usulü ve tescilli gibi birçok yönden diğer sermaye artırım yöntemlerinden farklıdır.

Çalışmamızda, şarta bağlı sermaye artırım; anonim ortaklıklar çerçevesinde değerlendirilmiş, özellikle şarta bağlı sermaye artırımının karakteristik özellikleri, diğer sermaye artırım yöntemlerinden farklılıkları ve sermaye artırım usulü incelenmiştir.

II. ANONİM ŞİRKETLERDE SERMAYE KAVRAMI VE SERMAYE ARTIRIMI

A. Sermaye Kavramı

Sermaye kavramı; ekonomi, iktisat, muhasebe ve hukuk gibi bilim dallarında farklı anlamlar ile kullanılmaktadır. Anonim şirketlerde sermaye ise, şirket gayesinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak pay sahiplerinin şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri malvarlığı toplamının nakit olarak ifadesidir⁵. Çalışmamızda şarta bağlı sermaye artırımını anonim ortaklıklar çerçevesinde değerlendirileceğinden, sermaye kavramı da anonim şirketler kapsamında ele alınacaktır. Anonim şirketlerde sermaye kavramı; esas sermaye sistemlerinde esas sermayeyi, kayıtlı sermaye sisteminde ise çıkarılmış sermayeyi ifade eder⁶. Bu durumda, esas sermaye sistemini benimsemiş olan anonim şirketlerde sermaye

capital in joint stock companies that adopt a principal capital system⁷. In joint stock companies that adopt a registered capital system, however, the concept of capital is used to express the issued capital.

B. Capital Systems

1. Principal Capital

Principal capital refers to the capital stipulated in the articles of association in accordance with Article 322 of the TCC. During the establishment phase of a company, the quantity of principal capital is determined by the shareholders and represented with a fixed value in the articles of association, as stipulated by law. In the principal capital system, shareholders are obligated to pay the undertaken shares to the company. The fact that the capital is committed in the arti-

In the principal capital system, shareholders are obligated to pay the undertaken shares to the company.

Esas sermaye sisteminde ortaklar taahhüt etmiş oldukları sermaye paylarını şirkete ödemekle borçlu olurlar.

cles of association, states this situation. The amount of capital expressed with a fixed value in the articles of association can only be increased or decreased by the transformation of articles of association with a decision by the administrative board.

2. Registered Capital

As a concept, registered capital is not a capital committed or declared in real terms, but an abstract number demonstrating the maximum amount of share capital that the company is authorized by its articles of association to issue to shareholders⁸. In joint stock companies that adopt a registered capital system, capital increase can be carried out to the amount determined in the articles of association or registered in the trade registry without the need for a decision by the administrative board or the formalities envisaged by the law.

ye kavramı esas sermayeye karşılık gelmektedir⁷. Kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş olan anonim şirketlerde ise sermaye kavramı çıkarılmış sermayeyi ifade etmek için kullanılır.

B. Sermaye Sistemleri

1. Esas Sermaye

Esas sermaye, TTK'nın 332. maddesi uyarınca tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmiş bulunan sermayeyi ifade eder. Şirketin kuruluş aşamasında esas sermaye miktarı, kanunun öngördüğü sınırlar çerçevesinde şirket ana sözleşmesinde ortaklar tarafından sabit bir değer ile belirlenir. Esas sermaye sisteminde ortaklar taahhüt etmiş oldukları sermaye paylarını şirkete ödemekle borçlu olurlar. Sermayenin esas sözleşmede

taahhüt edilmiş olması bu durumu ifade etmektedir. Esas sermaye sisteminde, esas sözleşmede sabit bir tutar ile ifade edilmiş olan sermaye miktarı, ancak genel kurul tarafından esas sözleşmenin değiştirilmesi ile artırılıp azaltılabilir.

2. Kayıtlı Sermaye

Kavram olarak "kayıtlı sermaye"; taahhüt edilen veya konulan gerçek anlamda sermaye olmayıp, esas sözleşme gereğince yönetim kurulu tarafından sermaye artırımını yetkisinin kullanılabilmesi üst sınırı, yani tavanı gösteren soyut bir rakamdır⁸. Kayıtlı sermaye sistemindeki anonim şirketlerde, genel kurul kararına ve kanunda öngörülmuş formalitelere gerek olmaksızın yönetim kurulunun vereceği karar ile esas sözleşmede belirlenmiş ve ticaret siciline tescil edilmiş olan tavan miktara kadar sermaye artırımını gerçekleştirilebilir.

FOOTNOTE

⁵ Türkoğlu, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, s.24

⁶ Gerekeç, Türk Ticaret Kanunu, madde 332

⁷ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.

⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s.274

DİPNOT

⁵ Türkoğlu, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, s.24

⁶ Gerekeç, Türk Ticaret Kanunu, madde 332

⁷ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.

⁸ Pulaşlı, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s.274

PART 7

C. Capital Increase

Companies may prefer to increase their capital on the grounds that it is required to fund new investments, to shore up the remaining capital where it is insufficient, and to establish subsidiaries or branches. In joint stock companies, capital increase is an increase in the fixed amount signified as the principal capital in the articles of association⁹. In the principal capital system, this signifies the increase of the fixed amount stipulated in their articles of association as envisaged by the law, and in the registered capital system, the issuance of new shares to the maximum amount stipulated in the articles of association.

In order to carry out a capital increase in joint stock companies that have adopted the principal capital system, it is necessary to pursue a difficult and long formality. Primarily, preparation to alter the articles of association by the administrative board; receiving permission from the Ministry if the alteration is subject to allowance; convoking an annual meeting in a manner envisaged by the law; ensuring the meeting is in quorum, balloting and receiving approval from the privileged shareholders, and, afterwards, registering this decision which must be announced¹⁰. In consequence of these formalities making it slow and difficult to increase capital specifically in multi-partnered joint companies, faster methods were.

III. CONDITIONAL CAPITAL INCREASE

A. The Concept of Conditional Capital

Conditional capital increase is a method for increasing capital that converts creditors of newly issued bonds and similar debt instruments or company employees into shareholders of the company, thus ensuring the company receives capital, aiding the company finances and allowing the issuance of shares to employees.

C. Sermaye Artırımı

Şirketler; yeni yatırımlar için fon ihtiyacının karşılanması, ekonominin ve piyasanın değişen koşulları sebebiyle yetersiz kalan sermayenin güçlendirilmesi, yavru ortaklıklar veya şubelerin kurulması gibi sebeplerle sermaye artırımına gidebilirler. Sermaye artırımını anonim şirketlerde, şirket esas sözleşmesinde esas sermaye olarak gösterilen sabit tutarın yükseltilmesi anlamına gelir⁹. Esas sermaye sistemindeki anonim şirketlerde, esas sözleşmelerinde belirlenmiş olan sabit tutarın kanun tarafından öngörülen şekillerde yükseltilmesini, kayıtlı sermaye sistemindeki anonim şirketlerde ise şirket esas sözleşmesinde belirlenmiş olan tavan sermaye tutarına kadar yeni paylar çıkarılmasını ifade eder.

Esas sermaye sistemini benimsemiş olan anonim şirketlerde sermaye artırımını gerçekleştirebilmesi için zor ve uzun bir formalite izlenmesi gereklidir. Öncelikle, yönetim kurulu tarafından esas sözleşme değişikliğine ilişkin taslağın hazırlanması, esas sözleşme değişikliği izne tabi ise Bakanlık'tan izin alınması; genel kurul toplantı tarihinden önce kanunun öngördüğü şekilde çağrı yapılması, ağırlaştırılmış toplantı yeter sayısının sağlanması, oylamanın yapılması, imtiyazlı pay sahiplerinin onayının alınması ardından kararın tescil ve ilan ettirilmesi gereklidir¹⁰. Bu yavaş ilerleyen formalitelerin özellikle çok ortaklı anonim şirketlerde sermaye artırımını güçleştirilmesi sebebiyle diğer sermaye artırım yöntemlerine kıyasla daha hızlı ilerleyen yöntemlere ihtiyaç duyulmuştur.

III. ŞARTA BAĞLI SERMAYE ARTIRIMI

A. Şarta Bağlı Sermaye Kavramı

Şarta bağlı sermaye artırımını; yeni çıkarılacak tahvillerin ve benzeri borçlanma araçlarının alacaklılarını ya da şirket çalışanlarını şirketin pay sahiplerine dönüştürerek bu yolla şirkete sermaye sağlayan, şirketin finansmanına yardımcı olan ve çalışanlar için pay senedi çıkarılmasına olanak veren bir sermaye artırım yöntemidir.

Analysis of the historical process that led to the emergence of conditional capital in Germany and Switzerland shows that the main reason was the prompt utilization of substitute share certificates to issue shares according to the company's requirements. Substitute share certificates are utilized for issuing shares according to the company's requirements and for a prompt resolution in cases when the partnership could not provide the required shares due to the restrictions of capital increase¹¹. Since new shares issued in this way are used as a means of certain hazardous operations and are too costly, the application of substitute shares has been abandoned and replaced by conditional capital increase. However, in Swiss Law, conditional capital increase was introduced to legislation by the regulations effective in 1922. Regulations related to conditional capital increase in Swiss Law are essentially parallel to German Law and its foundation is German Law¹².

With Article 463 of TCC No. 6102, conditional capital increase was introduced into Turkish legislation as a method of raising capital for the first time. This regulation derives its origin from Articles 653 and 653.i of the Swiss Code of Obligations. The aim of the regulation, as in other types of capital increase, is to increase capital by meeting the financial resource requirements of the company from within by granting the owners of newly issued bonds and similar debt instruments or employees the right to exchange and purchase. During this capital increase, current shareholders are also given the right to maintain their share ratios, thus preventing losses. With this, the proper functioning of a conditional capital increase is aimed at protecting the interests of the exchange and credit right holders and company employees participating in the capital increase.

1. The Characteristics and Basic Features of a Conditional Capital Increase

a. Being subject to a condition

The condition stipulated in a conditional capital increase is not the decision of the

Şarta bağlı sermaye yönteminin Almanya'da ve İsviçre'de ortaya çıkmasına neden olan tarihsel süreç incelendiğinde, asıl nedeninin, şirketin ihtiyacı ölçüsünde zamanında pay çıkarabilmesi için yedek pay senetlerinin kullanılması olduğu görülmektedir. Ortaklığın bazen ihtiyacı olan payları sermaye artırımını gerçekleştirmediği için temin edemediği durumlarda çözüm bulmak amacıyla şirketin ihtiyacı ölçüsünde ve zamanında pay çıkarabilmesi için yedek pay senetleri kullanılmıştır¹¹. Bu şekilde çıkarılan yeni yedek paylar tehlikeli birtakım operasyonlara araç yapıldığı ve fazla masraflı olduğu için, şarta bağlı sermaye artırımını kabul edilerek yedek pay uygulaması terk edilmiştir. İsviçre Hukuku'nda ise şarta bağlı sermaye artırımını, 1992 yılında yürürlüğe giren düzenlemelerle mevzuatta yerini almıştır. İsviçre Hukuku'ndaki şarta bağlı sermayeye ilişkin düzenlemeler de esas itibarıyla Alman Hukuku'na paraleldir ve kaynağı Alman Hukuku'dur¹².

6102 sayılı TTK'nın 463. maddesinde düzenlenen şarta bağlı sermaye artırımını, ilk defa bir sermaye artırım yöntemi olarak Türk hukuku mevzuatında yerini almıştır. TTK'da yer alan bu düzenleme, kaynağını İsviçre Borçlar Kanunu'nun 653 ilâ 653.i maddelerinden almaktadır. Düzenlemenin amacı; diğer sermaye artırım türlerinde de olduğu gibi yeni çıkarılan tahviller veya benzeri borçlanma araçları sahiplerine veya çalışanlara, değişim ve alım hakkı tanınmasıyla şirketin finansal kaynak ihtiyacının içeriden karşılanarak sermayenin artırılmasıdır. Bu sermaye artırımını sırasında mevcut pay sahiplerinin de pay oranlarını koruyabilmeleri için önerilmeye muhatap olma hakkı tanınarak zarara uğramaları engellenmektedir. Bununla birlikte sermaye artırımına katılan değişim ve alacak hakkı sahipleri ile şirket çalışanlarının menfaatleri korunmaya çalışılarak şarta bağlı sermaye yönteminin sağlıklı çalışması hedeflenmiştir.

1. Şarta Bağlı Sermaye Artırımının Karakteristik Özellikleri ve Temel Nitelikleri

a. Şarta bağlı olması

Şarta bağlı sermaye artırımında şarta bağlanmış olan husus, artırım kararının

FOOTNOTE

⁹ Kaya, s. 23; Moroğlu, s. 1

¹⁰ Türkoğlu, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, s.20

¹¹ Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.57

¹² Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.57

DİPNOT

⁹ Kaya, s. 23; Moroğlu, s. 1

¹⁰ Türkoğlu, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, s.20

¹¹ Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.57

¹² Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.57

PART 7

general assembly to increase capital, but the capital increase application to be made based on that decision because, with this method, the capital increase is tied to an uncertain future event, third parties' utilization of their right to purchase and exchange¹³. In other words, the owners of the rights to purchase and exchange exercising their rights is the condition of a conditional capital increase. Put another way, it is not the decision that is tied to the condition, but the acknowledgment of a provision in the articles of association by the general assembly that conditions the capital increase to the utilization of the rights to purchase and exchange.

b. Being one method of capital increase

As clarified in the justification of Article 463 of the TCC, conditional capital increase is a method of raising capital. It is controversial in the doctrine whether a conditional capital increase is an increase method or a capital system¹⁴. However, we surmise that, as regulated in the systematic of the TCC, a conditional capital increase is a method of raising capital as a result of the fact that it is clearly defined as an increase method in the justification of the aforementioned article and is applicable to both joint stock companies with principal capital and joint stock companies with registered capital.

c. Having a full and cash payment policy

The policy of full payment refers to the full payment of the price corresponding to the share. The policy of cash payment on the other hand, states that share prices cannot be paid in any other way than cash and that in-kind capital elements cannot be accepted¹⁵. According to these policies, in a conditional capital increase, share prices shall be paid in full and in cash. There is no possibility of paying committed share prices in installments or with an in-kind capital element. These regulations covering a conditional capital commitment have been envisioned as a requirement of the principle of preservation of capital.

d. Originating from the right to exchange or purchase

The right to exchange is a right granted to

alındığı genel kurul kararı değil, bu karara dayanarak yapılacak sermaye artırım uygulamasıdır. Çünkü bu yöntemle sermaye artırım, gelecekte olup olmayacağı belli olmayan bir olaya, üçüncü kişilerin alım ve değiştirme haklarını kullanmalarına bağlanmıştır¹³. Bir başka ifade ile şarta bağlı sermaye artırımının şartı, alım ve değiştirme hakkı sahiplerinin haklarını kullanmasıdır. Başka bir deyişle; şarta bağlı olan karar değil, genel kurulun sermayenin artmasını alım ve değiştirme haklarının kullanılması şartına bağlayan bir esas sözleşme hükmü kabul etmesidir.

b. Sermaye artırım yöntemlerinden olması

Şarta bağlı sermaye artırım TTK madde 463'ün gerekçesinde açıklandığı üzere bir sermaye artırım yöntemidir. Doktrinde şarta bağlı sermaye artırımının bir artırım yöntemi mi yoksa bir sermaye sistemi mi olduğu tartışmalıdır¹⁴. Ancak TTK sistematğinde düzenlendiği üzere; şarta bağlı sermaye artırımının, anılan maddenin gerekçesinde de açıkça bir artırım yöntemi olarak tanımlanması ve hem esas sermayeli anonim şirketlerde hem de kayıtlı sermayeli anonim şirketlerde gerçekleştirilmesi gibi sebepler neticesiyle bir sermaye artırım yöntemi olduğu kanısına varmaktayız.

c. Tam ve nakden ödeme ilkesinin geçerli olması

Tam ödeme ilkesi, paya karşılık gelen bedelin tek seferde tam olarak ödenmesi anlamına gelir. Nakden ödeme ilkesi ise pay bedellerinin nakit para dışında herhangi bir şekilde ödenemeyeceğini ve aynı sermaye unsurlarının kabul edilemeyeceğini ifade eder¹⁵. Şarta bağlı sermaye artırım için geçerli olan bu ilkelere göre; şarta bağlı sermaye artırımında payların bedeli tam ve nakden ödenmelidir. Taahhüt edilen pay bedellerinin taksitle ya da aynı sermaye unsuru ile ödeme imkanı bulunmamaktadır. Şarta bağlı sermaye taahhüdüne hakim olan bu düzenlemeler, sermayenin korunması ilkesinin gereği olarak öngörülmüştür.

d. Değiştirme veya Alım Hakkı Kaynaklı Olması

Değiştirme hakkı, şirketten veya topluluk

those who are creditors due to newly issued bonds or similar debt instruments from the company or group of companies. By utilizing the right to exchange, the creditor trades his receivables with the capital debt, and the title of creditor changes to the title of company partner, reducing the debts of the company and increasing its capital¹⁶.

The right to purchase is a right granted to the creditors of the company or the company employees as the right to exchange. Here, creditors have the opportunity to acquire company shares with a declaration of sole intent without renouncing the money they have given to the company, namely, a pecuniary debt within the framework of the credit relationship. Unlike the right to exchange, the price of the shares acquired due to the right to purchase is paid in cash by the right holder¹⁷.

şirketlerinden yeni çıkarılan tahviller veya benzeri borçlanma araçları nedeniyle alacaklı olan kişilere tanınan bir haktır. Değiştirme hakkının kullanılmasıyla alacaklı alacağını sermaye borcu ile takas eder ve alacaklı sıfatı yerini şirket ortağı sıfatına bırakarak şirketin borçları azaltılıp sermayesi artırılmış olur¹⁶.

Alım hakkı ise değiştirme hakkında olduğu gibi şirketten alacaklı kişilere veya şirket çalışanlarına tanınan bir haktır. Burada alacaklı kişiler, bir alacak ilişkisi çerçevesinde şirkete vermiş oldukları para ödücünden yani alacağından vazgeçmeksizin tek taraflı irade beyanı ile şirket paylarını edinme imkanına sahiptir. Değiştirme hakkından farklı olarak, alım hakkı dolayısıyla edinilen payların bedeli, hak sahibi tarafından nakit olarak ödenir¹⁷.

It is not the decision that is tied to the condition, but the acknowledgment of a provision in the articles of association by the general assembly that conditions the capital increase to the utilization of the rights to purchase and exchange.

Şarta bağlı olan karar değil, genel kurulun sermayenin artmasını alım ve değiştirme haklarının kullanılması şartına bağlayan bir esas sözleşme hükmü kabul etmesidir.

e. The increase being subject to limits

A conditional capital increase is subject to an upper capital limit, as stipulated in Article 464 of the TCC. In accordance with this Article, the limit of a conditional capital increase is up to half of the existing capital. Article 464 defines existing capital as the amount of capital existing at the time the conditional capital increase decision is taken. This lim-

e. Artırımın Sınırlara Tabi Olması

Şarta bağlı sermaye artırımının sınırlara tabi olmasından kasıt, TTK madde 464 hükmünde öngörülen sermaye tavanıdır. Bu madde uyarınca, mevcut sermayenin ancak yarısı kadar şartlı sermaye artırımını yapılabilmektedir. Anılan maddede mevcut sermayeden kast edilen, şarta bağlı sermaye artırım kararının alınacağı andaki sermaye miktarıdır. Şarta bağlı sermaye artırımının böyle bir sınırlandırmaya tabi olması, sermayenin şirket

FOOTNOTE

¹³ Saraç, Anonim Şirketlere Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.77

¹⁴ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.42

¹⁵ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.45

¹⁶ Demir, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması, s.13

¹⁷ Demir, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması, s.19

DİPNOT

¹³ Saraç, Anonim Şirketlere Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.77

¹⁴ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.42

¹⁵ Aras, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, s.45

¹⁶ Demir, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması, s.13

¹⁷ Demir, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması, s.19

PART 7

itation on a conditional capital increase is to prevent an unlimited increase in capital by parties other than the company organs and to protect the rights of the existing shareholders. This provision is regulated in accordance with the principle of protecting capital, as stated in the justification of the Article. Limits do not only apply to the amount of capital. There is also a limitation in terms of the persons who can participate in this increase. Within the framework of a conditional capital increase, the persons who can benefit from a conditional capital increase are limited to the creditors of the bonds and similar debt instruments issued by the company or group companies, including the rights to purchase or exchange, and company employees¹⁸. These persons, who are predicted to benefit from the conditional capital increase, can use their rights to purchase or exchange by their sole intention.

B. The Conditional Capital Increase Procedure

If conditional capital increase is accepted upon the establishment of a joint stock company, a provision regarding this must be written in the company's articles of association. However, if a decision to make use of this method is made later, it is necessary to amend the articles of association in accordance with the principles and procedures specified in the law regarding the capital system or capital increase regulations. According to Article 421 of the TCC, a decision to change the capital system must be made by a majority vote at a meeting of the general assembly where at least half of the company's capital is represented. It is not the amendment to the articles of association that realizes the conditional capital increase. The capital increase only occurs when and to the extent that certain persons stipulated by law exercise their rights to purchase and exchange and the capital debt is fulfilled through clearing or payment.

Although the legal basis of conditional capital increase is the articles of association, the issues that should be included in the articles of association are listed in Article 465 of the TCC. However, these issues cannot be applied in every new conditional capital increase. Once the capital increase is realized, the articles of association provision is ineffective and a new article of association provision needs be issued for each new conditional capital increase. Article 465 stip-

organları dışında üçüncü kişiler tarafından sınırsızca artırılmasının önüne geçmek ve mevcut pay sahiplerinin haklarının da korunmasının istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu düzenleme, kanun hükmü gerekçesinde de belirtildiği üzere sermayenin korunması ilkesinin gereği olarak düzenlenmiştir. Artırımın sınırlara tabi olmasından kasıt, sadece sermaye miktarı ile sınırlı değildir, bu artırıma katılabilecek kişiler bakımından da bir sınırlama söz konusudur. Şarta bağlı sermaye artırımından yararlanabilecek kişiler; şirket veya topluluk şirketleri tarafından şarta bağlı sermaye artırımını çerçevesinde çıkarılan, alım ya da değiştirme hakkını içeren tahvil ve benzeri borçlanma araçlarının alacaklıları ve de şirket çalışanları ile sınırlıdır¹⁸. Şarta bağlı sermaye artırımından yararlanabileceği öngörülen bu kişiler alım ya da değiştirme haklarını tek taraflı iradeleriyle kullanırlar.

B. Şarta Bağlı Sermaye Artırım Süreci

Şarta bağlı sermaye artırımını anonim şirketin kuruluşunda kabul edilmiş ise buna dair bir hükmün şirket ana sözleşmesinde yazması gerekir. Eğer bu yöntemle sonradan geçilecek ise de ana sözleşmede, sermaye sistemi veya artırım düzenlemesine ilişkin kanunda belirtilen esas ve usullere uyularak değişiklik yapılması gerekir. Sermaye değişikliğine ilişkin bu karar, TTK madde 421 uyarınca şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. Ana sözleşmede yapılan bu değişiklikten sonra şarta bağlı sermaye artırımını gerçekleştirmiş olmaz, bu sermaye artırımını ancak kanunda sayılan belirli kişilerin alım ve değişim hakkını kullandığı ve sermaye borcu takas veya ödeme yoluyla yerine getirildiği anda ve ölçüde kendiliğinden gerçekleşir.

Şarta bağlı sermaye artırımının hukuki dayanağı esas sözleşme olmakla birlikte, TTK madde 465'te esas sözleşme düzenlemesinde bulunması gereken hususlar tek tek sayılmıştır. Ancak bu belirtilen hususlar, her yeni şarta bağlı sermaye artırımında uygulanabilecek hükümler değildir. Bir sermaye artırım kararına dayanak olan esas sözleşme hükmü, o artırım gerçekleşince işlevsiz hâle gelir. Dolayısıyla her yeni şarta bağlı sermaye artırımını için yeni bir esas sözleş-

ulates that the articles of association must include provisions regulating the nominal value of the conditional capital increase, the number of shares, nominal values and types of shares, groups that can benefit from the right to exchange or purchase, abolishing the preemptive rights of existing shareholders, the privileges to be granted to certain share groups, and the restrictions on the transfer of new registered shares.

The maximum limit of the principal capital that can be increased should be specified in the articles of association, based on the decision of the general assembly to increase the capital conditionally. Up to this maximum limit, the general assembly may freely determine the amount of conditional capital. According to Article 464 of the TCC, the total nominal value of the conditional capital is half the total of the principal capital and the participation capital¹⁹. The legislator has set a limit on the exception of the basic rule that the capital can be increased with the decision of a company organ with the aim of preventing the unlimited increase of the capital of the company by third parties. It is also required to specify the type, maximum number, and nominal value of all shares to be issued after the exercise of exchange and purchase rights in the articles of association. Within the scope of conditional capital increase, the characteristics of these new shares to be issued are left to the determination of the general assembly. One of the issues listed in Article 465 is to specify the groups that can benefit from the right to exchange or purchase. The justification of the Article states that what should be understood from the expression of groups is the regulation of an articles of association clause emphasizing the wording of the article such as "the owners of the exchangeable bonds to be issued by the company or its affiliate X in the year of... and the employees of the company who own the purchasing rights to be issued"²⁰.

Another requirement to be included in the articles of association as stipulated by Article 465 is to state that the pre-emptive rights of the current shareholders have been abolished and the amount thereof. In a conditional capital increase, the preemptive rights of the shareholders are removed so that third parties with the right to purchase and exchange can benefit from the increase. Instead, the aim is to protect the share values of the existing shareholders by introducing the right of proposal regulated in Article

me hükmü düzenlenmelidir. Bu maddeye göre esas sözleşmede; şarta bağlı sermaye artırımının itibari değeri, payların sayılarını, itibari değerlerini, türlerini, değiştirme veya alım hakkından yararlanabilecek grupları, mevcut pay sahiplerinin rüçhan haklarının kaldırılmış bulunduğunu ve bunun miktarını, belli pay gruplarına tanınacak imtiyazları, yeni nama yazılı payların devrine ilişkin sınırlamaları düzenleyen hükümlerin yer alması zorunludur.

Esas sözleşmede, genel kurulun şarta bağlı sermaye artırım kararına dayanılarak, esas sermayenin, artırılması mümkün olan azami sınırının belirtilmesi gerekir. Bu azami sınıra kadar genel kurul, serbestçe şarta bağlı sermaye miktarını belirleyebilir. TTK'nın 464. maddesine göre şarta bağlı sermayenin toplam itibari değeri, esas sermayenin ve katılma sermayesinin toplamının yarısı kadardır¹⁹. Burada kanun koyucu, şirket sermayesinin üçüncü kişiler tarafından sınırsız olarak artırılmasının önüne geçmeyi amaçlayarak sermayenin bir organ kararı ile artırılacağı temel kuralının istisnasını da bir sınıra bağlamıştır. Değişim ve alım haklarının kullanılmasından sonra ihraç edilecek payların hepsinin ayrı ayrı türü, azami sayısı ve itibari değerinin belirtilmesi de esas sözleşmede belirtilmesi şart koşulan hususlardan biridir. Şarta bağlı sermaye artırımını kapsamında, bu yeni ihraç edilecek payların özellikleri genel kurulun tayinine bırakılmıştır. Bahsi geçen TTK 465. maddesinde sayılan hususlardan biri de değiştirme veya alım hakkından yararlanabilecek grupların belirtilmesidir. Maddenin gerekçesinde, gruplar ifadesinden anlaşılması gerekenin "şirketin veya şirketin bağlı şirketi olan X'in ... yılında çıkaracağı değiştirilebilir tahvillerinin sahipleriyle, ihraç edilecek alım haklarının sahibi olan şirketimiz çalışanları" gibi maddenin lafzını vurgulayan bir esas sözleşme hükmünün düzenlenmesi olduğu ifade edilmiştir²⁰.

Anılan madde kapsamında esas sözleşmede yer alması zorunlu olan hususlardan bir diğeri ise mevcut pay sahiplerinin rüçhan haklarının kaldırılmış olduğunun ve bunun miktarının belirtilmesidir. Şarta bağlı sermaye artırımında, alım ve değişim hakkına sahip üçüncü kişilerin artırımdan istifade edebilmesi için pay sahiplerinin rüçhan hakları kaldırılmakla birlikte bunun yerine TTK'nın 466. maddesinde düzenlenen önerilme hakkı getirilerek mevcut pay sahiplerinin pay değerlerinin korunması amaçlanmıştır. Bu hususun esas sözleşmede belirtilmesi mevcut pay sahiplerinin rüçhan hakkından mah-

FOOTNOTE

¹⁸ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 464

¹⁹ Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.89

²⁰ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 465

DİPNOT

¹⁸ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 464

¹⁹ Biçer, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, s.89

²⁰ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 465

PART 7

466 of the TCC. Stating this matter in the articles of association is important in terms of reiterating that the current shareholders are deprived of their pre-emptive right and their current share ratios may change as a result of the increase.

If the shares to be issued as a result of the conditional capital increase are to be granted to certain share groups and there is a restriction regarding the granting of this privilege and the transfer of new registered shares, these issues must also be included in the articles of association. These two elements are compulsory elements on condition that they are foreseen. This compares to the aforementioned issues because they must be included in the articles of association only if privileges are given to shares issued using the exchange and purchase rights or if a restriction is imposed on the transfer of shares.

After the general assembly adopts the decision to amend the articles of association, which includes the issues regarding the conditional capital increase, if there are privileged share groups in the joint stock company and if the rights of the privileged shareholders will be violated by this decision, a special board of the privileged shareholders will convene concerning this decision. Decisions are taken in this meeting in accordance with the special meeting and the quorum for decisions specified in Article 454 of the TCC.

Ultimately, the decision to increase conditional capital must be registered with the trade registry after adoption of the amendment of the articles of association, but announcement is not required. The registration does not have a founding effect, since the conditional capital increase is not realized by the decision of the increase but by the owners of the right to exchange and purchase. Therefore, unlike other capital increase methods, the provision "if the increase is not registered within three months from the date of the increase decision in Article 456 of the TCC becomes invalid" is not valid for conditional capital increase.

C. Conditional Capital Increase

As mentioned above, during the establishment of a company, after the conditional capital provisions are regulated in the articles of association or accepted by the general assembly, although there is no delegation of

rum kaldığını ve sahip oldukları mevcut pay oranlarının artırım sonucunda değişebileceğinin hatırlatılması açısından önem teşkil etmektedir.

Şarta bağlı sermaye artırımını neticesinde ihraç edilecek paylar eğer belirli pay gruplarına tanınacak ve bu imtiyazın tanınmasına ve yeni nama yazılı payların devrine ilişkin herhangi bir sınırlama var ise bu hususların da şarta bağlı sermaye artırımına dayanak teşkil eden esas sözleşme hükmünde yer alması gerekir. Bu iki unsur daha önce bahsi geçen hususlara kıyasla öngörülmesi koşuluyla zorunlu unsurlar olarak adlandırılabilir. Çünkü, ancak şarta bağlı sermaye artırımını kapsamında değişim ve alım haklarının kullanılması ile çıkarılacak paylara imtiyaz tanınması ya da payların devrine ilişkin sınırlama getirilmesi durumunda esas sözleşmede yer alması gereklidir.

Genel kurulun şarta bağlı sermaye artırımına ilişkin hususları içeren esas sözleşme değişikliği kararını kabul etmesinden sonra eğer anonim şirkette imtiyazlı pay grupları bulunuyorsa ve bu karar ile imtiyazlı pay sahiplerinin hakkı ihlal edilecek ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanarak bu karara ilişkin olarak toplantı gerçekleştirir. Bu toplantıda, TTK'nın 454. maddesinde belirtilen özel toplantı ve karar nisaplarına uygun olarak karar alınır.

Nihayetinde; şarta bağlı sermaye artırımına gidilebilmesi için yapılan esas sözleşme değişikliği kararının kabulünden sonra bu kararın ticaret siciline tescil edilmesi gereklidir, ancak ilanı şart değildir. Şarta bağlı sermaye artırımını; artırım kararının alınmasıyla değil, değişim ve alım hakkı sahiplerinin bu haklarını kullanmasıyla gerçekleştiği için tescilin kurucu bir etkisi yoktur. Dolayısıyla diğer sermaye artırım yöntemlerinden farklı olarak TTK'nın 456. maddesinde yer alan "artırım kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilemediği takdirde geçersiz hâle gelir" düzenlenmesi şarta bağlı sermaye artırımını için geçerli değildir.

C. Şarta Bağlı Sermaye Artırımının Yapılması

Yukarıda bahsettiğimiz üzere; şirketin kuruluşu esnasında şarta bağlı sermaye hükümleri esas sözleşmede düzenlendikten ya da genel kurulda kabul edildikten sonra her ne

authority to the board of directors in the decision to increase, the board of directors must take an implementation decision to fulfill the conditional capital increase²¹. In this implementation decision, the number and types of share certificates to be issued, the period within which the employees and the owners of the rights to exchange and purchase can exercise their rights, the highest nominal value required to reach the conditionally increased capital, and the reasons for which the conditional capital increase is required are notified to the general assembly²². In public joint stock companies, a conditional capital increase is subject to the permission of the Capital Markets Board of Turkey (CMB). The necessary approval can be obtained by submitting to the CMB the provisions of the articles of association including the amendment regarding the increase. If the joint stock company increasing their capital is a company whose establishment is subject to permission, the increase can be realized by submitting the amendment of the articles of association, which provides the basis for the capital increase, to the approval of the Ministry.

According to Article 468 of the TCC, which regulates the procedure and conditions of capital increase, formative exchange and purchase rights are notified in a written statement from the owner to the company. In this statement, by referring to the provision of the articles of association, the rights used in accordance with the concrete event, the type, number and nominal value of the shares to be purchased or exchanged should be included. This written statement, which is a condition of validity, is an element that helps the company to determine the right used²³.

The execution of the commitment is carried out either by depositing the value of the share or by using the right to exchange. An explanatory registration is made after the realization of this clearing transaction, so that the capital increase is realized before registration. The legislation has left the task of examining compliance with the conditions in Article 468 of the TCC to the representative bank that performs the purchase or exchange. It is necessary for the bank to examine the provisions of the articles of association and the declaration of the rightful owner and to decide whether the conditions to accept the fulfillment of the commitment are met. As a result of the bank's examination, the relevant shares are left to the disposal of the owner by accepting the fulfillment of the commitment and the shareholding rights become available.

kadar artırım kararında yönetim kuruluna bir yetki devri söz konusu olmasa da şarta bağlı sermaye artırımının yerine getirilebilmesi için yönetim kurulunun bir uygulama kararı alması gerekir²¹. Bu uygulama kararında; ihraç edilecek pay senetlerinin sayısı, türleri, alım ve değiştirme hakkı, sahipleri ile çalışanların hangi süre içinde haklarını kullanabilecekleri, şartlı olarak artırılan sermayenin ulaşması gerekli olan en yüksek itibari değeri, hangi nedenlerden dolayı şarta bağlı sermaye artırımına ihtiyaç duyulduğu genel kurula bildirilir²². Halka açık anonim şirketlerde ise şarta bağlı sermaye artırımının gerçekleştirilmesi Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) iznine tabidir. Artırıma ilişkin değişikliği içeren esas sözleşme hükmü SPK'ya sunularak gerekli onay alınabilmektedir. Sermaye artırımında bulunacak anonim şirket, kuruluşu izne tabi şirketlerden ise sermaye artırımını için dayanak teşkil eden esas sözleşme değişikliği Bakanlığın onayına sunularak gerçekleştirilebilecektir.

Sermaye artırımının gerçekleştirilmesinin şeklini ve maddi şartlarını düzenleyen TTK'nın 468. maddesine göre; yenilik doğurucu nitelikteki değişim ve alım hakları, sahibinin şirkete yönelteceği yazılı bir beyanla kullanılır. Bu beyanda, şarta bağlı sermaye artırımının dayanağı olan esas sözleşme hükmüne göndermede bulunularak somut olaya uygun olarak kullanılan hak, değiştirilecek veya alınacak payın cinsi, sayısı, itibari değeri hakkında hususlar yer almalıdır. Geçerlilik şartı olarak düzenlenen bu yazılı beyan, kullanılan hakkın şirket tarafından belirlenebilmesine yardımcı olan bir unsurdur²³.

Taahhüdün ifası ya payın bedeli olan paranın yatırılması ya da değiştirme hakkının kullanılması suretiyle takas ile gerçekleşir. Bu takas işleminin gerçekleşmesinden sonra açıklayıcı tescil yapılır, böylelikle sermaye artırımını tescilden önce gerçekleşmiş olur. Kanun, TTK'nın 468. maddesinde şartlara uygunluğun incelenmesi görevini, alımı veya değiştirmeyi gerçekleştiren temsilci konumundaki bankaya bırakmıştır. Esas sözleşme hükmünün ve hak sahibi beyanının incelenmesi ve şartların oluşup oluşmadığına banka tarafından karar verilmesi taahhüdün ifasını kabul edebilmesi için gerekir. Bankanın yaptığı inceleme sonucunda taahhüdün ifasını kabul ederek ilgili paylar sahibinin tasarrufuna bırakılır ve pay sahipliği hakları da kullanılabilir hâle gelir.

FOOTNOTE

21 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s.34

22 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s.34

23 Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 468

DİPNOT

21 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s.34

22 Kaya, Şartlı Sermaye Artırımı, s.34

23 Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 468

PART 7

D. Protection of Stakeholders in Conditional Capital Increase

The pre-emptive rights of shareholders are abolished so that third parties who have the right to purchase and exchange the capital increase with the conditional capital method can benefit. Therefore, since the shareholders cannot get new shares, the participation rate in the company decreases. With the regulation in Article 466 of the TCC, this loss is balanced by the right to be proposed. The right to be proposed is a new shareholding right regarding the obligation to first offer bonds or similar debt securities that contain the rights to exchange or sell in conditional capital increases. This shareholding right arises from the company's obligation to propose, that is, to make a proposal. By means of the right to be proposed, the shareholder indirectly protects his right to purchase new shares. This right is only granted if bonds and similar debt instruments contain the rights to exchange and purchase; otherwise, the shareholders do not have the right to be proposed in the purchase rights granted to the employees²⁴.

According to the provision in the second paragraph of Article 466, the right to be proposed can only be removed or limited for just cause. The decision of the general assembly regarding the abolition or limitation of this right must be taken in accordance with the provisions of Article 421/4 of the TCC. The just cause should be evaluated within the framework of the company's interests and the principle of equal treatment and the principle of exercising rights in absence should be followed. In the third paragraph that follows the Article, it is stated once again that it aims to protect the interests of the shareholders by regulating that no one can benefit or lose in an unjustified way due to the abolition or limitation of the priority and the right to be subject to the proposal.

In addition to the protection of the shareholders, it is important to legally protect the beneficiaries on the other side of this increase, who have the right to purchase and exchange, in order for the conditional capital increase institution to function properly. If the use of these rights is restricted or prevented through the articles of association, they will not seek to acquire these rights. The regulation in Article 467 of the TCC also prevents these interests from being harmed.

D. Şarta Bağlı Sermaye Artırımında Menfaat Sahiplerinin Korunması

Şarta bağlı sermaye yöntemi ile sermaye artırımından alım ve değişim hakkına sahip üçüncü kişilerin istifade edebilmesi için pay sahiplerinin rüçhan hakları kaldırılır. Dolayısıyla pay sahipleri yeni payları alamadıkları için şirketteki katılma oranları düşer. TTK'nın 466. maddesindeki düzenleme ile bu kayıp önerilme hakkı ile dengelenmektedir. Önerilme hakkı, şarta bağlı sermaye artırımında değiştirme veya satım hakkı içeren tahvillerin veya benzeri borçlanma senetlerinin önce pay sahiplerine önerilmesi zorunluluğuna ilişkin yeni bir pay sahipliği hakkıdır. Bu pay sahipliği hakkı, şirketin önerme, yani öneride bulunma zorunluluğundan doğar. Önerilme hakkı aracılığı ile, pay sahibi yeni pay alma hakkını dolaylı bir şekilde korumuş olur. Bu hak; sadece tahvil ve benzeri borçlanma senetlerinin değiştirme ve alım hakları içermesi halinde tanınır, yoksa çalışanlara tanınan alım haklarında, pay sahipleri önerilme hakkına sahip değildir²⁴.

Aynı maddenin ikinci fıkrasındaki hükme göre; önerilmeye muhatap olma hakkı ancak haklı sebeplerin varlığında kaldırılabilir ya da sınırlandırılabilir. Bu hakkın kaldırılması veya sınırlandırılmasına ilişkin genel kurul kararının, TTK 421/4 maddesi hükmüne göre alınması gerekir. Burada haklı sebep şirketin menfaati çerçevesinde değerlendirilmeli ve eşit işlem ve hakların sakınılarak kullanılması ilkesine uyulmalıdır. Maddenin devamında yer alan üçüncü fıkrada; rüçhan ve önerilmeye muhatap olma haklarının kaldırılması veya sınırlandırılmasından dolayı, hiç kimse haklı görülmecek bir şekilde yararlandırılmaz veya kayba uğratılmayacağı düzenlenerek pay sahiplerinin menfaatinin korunmasının amaçlandığı bir kez daha ifade edilmiştir.

Pay sahiplerinin korunması ile birlikte şarta bağlı sermaye artırım kurumunun sağlıklı işleyebilmesi için bu artırımın diğer tarafındaki menfaat sahibi olan değiştirme ve alım hakkını haiz bulunan kişilerin de kanunen korunması önem teşkil etmektedir. Esas sözleşme aracılığıyla bu anılan hakların kullanılması sınırlandırılır veya engellenirse, bu haklar da edinmeye talip olmaz. TTK'nın 467. maddesindeki düzenlemesi de bu menfaatlerin zarar görmesini önlemektedir.

According to this regulation, it is possible for creditors or employees, who have the rights to purchase and exchange and who are granted the right to acquire registered shares, to exercise their rights and to limit the transfer of shares, only if it is stated in the articles of association that the restrictive provisions in the articles of association regarding registered shares will be applied exactly to the conditional capital increase.

IV. CONCLUSION

Conditional capital increase is a method of raising capital that provides capital to a company by converting the creditors of newly issued bonds and similar debt instruments into company shareholders, helps the company to raise finance, and allows the issuance of shares for employees.

Bu düzenlemeye göre; nama yazılı payları iktisap etme hakkı tanınan değiştirme veya alım hakkını haiz alacaklılar veya çalışanların, söz konusu haklarını kullanmaları ve payların devirlerinin sınırlandırılmaları ancak nama yazılı paylara ilişkin esas sözleşmede yer alan sınırlayıcı hükümlerin şarta bağlı sermaye artırımında da aynen uygulanacağı esas sözleşmede belirtildiyse mümkündür.

IV. SONUÇ

Şarta bağlı sermaye artırım; yeni çıkarılacak tahvillerin ve benzeri borçlanma araçlarının alacaklılarını şirketin pay sahiplerine dönüştürerek bu yolla şirkete sermaye sağlayan, şirketin finansmanına yardımcı olan ve çalışanlar için pay senedi çıkarılmasına olanak veren bir sermaye artırım yöntemidir.

In addition to the protection of the shareholders, it is important to legally protect the beneficiaries on the other side of this increase, who have the right to purchase and exchange, in order for the conditional capital increase institution to function properly.

Pay sahiplerinin korunması ile birlikte şarta bağlı sermaye artırım kurumunun sağlıklı işleyebilmesi için bu artırımın diğer tarafındaki menfaat sahibi olan değiştirme ve alım hakkını haiz bulunan kişilerin de kanunen korunması önem teşkil etmektedir.

Conditional capital increase is different from other methods of raising capital in many aspects, for example the decision to increase and the method of increase. In the principal capital system, the decision to increase capital is left completely to the general assembly, while in the registered capital system, the authority to increase the capital or the amount to be increased by transferring the authority to the board of directors to decide on the capital increase by the general assembly passes to the board of directors. In

Şarta bağlı sermaye artırım; artırım kararı alınması, artırım usulü gibi birçok yönden diğer sermaye artırım yöntemlerinin farklıdır. Şöyle ki, esas sermaye sisteminde sermaye artırım kararı tamamen genel kurula bırakılmaktayken, kayıtlı sermayede ise genel kurul tarafından sermaye artırım kararının verilmesi konusunda yönetim kuruluna bir yetki devri gerçekleştirilerek sermayenin artırılıp artırılmayacağına veya hangi miktarda artırılacağına ilişkin yetki yönetim kuru-

FOOTNOTE

²⁴ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 466

DİPNOT

²⁴ Gerekçe, Türk Ticaret Kanunu, madde 466

PART 7

conditional capital increase, the general assembly is responsible for deciding on a provision of the articles of association regarding the conditional increase, and then the board of directors is responsible for making the implementation decision regarding this increase. A capital increase decision is not made exactly at this stage in terms of nature.

The sole intent of those who are predicted to benefit from the conditional capital increase means that the capital of the company will increase at the time and rate it needs, and therefore the company can easily obtain the capital it needs. On the other hand, there is a risk that the increase in capital will be insufficient since the capital increase is unpredictable due to the use of purchase or exchange rights. One of the disadvantages of this method is the removal of the pre-emptive right of the existing shareholders and, thus, a decrease in the share ratios of the existing shareholders for the owners of the purchase and exchange rights to acquire from the newly issued shares and the proper operation of the conditional capital method.

luna geçmektedir. Şarta bağlı sermaye artırım yönteminde ise genel kurul şarta bağlı artırıma ilişkin bir esas sözleşme hükmüne karar vermekle ve daha sonra yönetim kurulu da bu artırıma ilişkin uygulama kararını vermekle görevlidir. Aslında burada nitelik itibarıyla de bir sermaye artırım kararı verilmemektedir.

Şarta bağlı sermaye artırımından yararlanabileceği öngörülen kişilerin alım ya da değiştirme haklarını tek taraflı iradeleriyle kullanmaları, aynı zamanda şirket sermayesinin ihtiyacı olduğu anda ve oranda da artacağı ve dolayısıyla şirketin ihtiyacı olan sermayeyi kolay bir yoldan temin edebileceği anlamına da gelir. Bununla birlikte alım ya da değiştirme haklarının kullanılmasına bağlı olarak sermaye artırımının öngörülemez olması sebebiyle sermaye artışının yetersiz kalma riski de bulunmaktadır. Değiştirme ve alım hakkı sahiplerinin, yeni çıkarılan paylardan iktisap edebilmeleri ve şarta bağlı sermaye yönteminin sağlıklı işleyebilmesi için mevcut pay sahiplerinin rüçhan hakkının kaldırılması ve böylelikle mevcut pay sahiplerinin pay oranlarının düşmesi de bu yöntemin dezavantajlarından biri olarak değerlendirilebilir.

As a result, although the conditional capital increase is advantageous in many ways, such as motivating employees by providing them with the opportunity to join the company by granting the right to purchase, freeing the company from the arduous formalities of other methods of raising capital, offering an easier method, not having the time limitations existing in other capital increase methods such as the obligation to register the increase decision within three months or the authorization of the board of directors for five years for the increase of the registered capital, it can also be regarded as disadvantageous in terms of decreasing the share ratios of the existing shareholders and making the increase in capital unpredictable.

Netice itibarıyla, şarta bağlı sermaye artırım; alım hakkı tanınması suretiyle şirkete katılma fırsatı sunarak çalışanları motive etmesi, diğer sermaye artırım yöntemlerinin ağır formalitelerinden kurtarıp daha kolay yöntem sunması, diğer sermaye artırım yöntemlerindeki artırım kararının üç aylık süre içerisinde tescil edilmesi zorunluluğu veya kayıtlı sermayedeki artırımın yetkisinin yönetim kuruluna beş yıllığına verilmesi gibi zamansal sınırlamalarının olmaması gibi birçok yönden avantajlı olmakla birlikte, mevcut pay sahiplerinin pay oranlarını düşürmesi, artırımın öngörülemez olması gibi yönlerden dezavantajlı olarak kabul edilebilir.

BIBLIOGRAPHY

ARAS CEVDET, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2017

BİÇER LEVENT, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Doktora Tezi, İstanbul 2009

DEMİR KORAY, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması,

GÜÇLÜ HAMİDE MERVE, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Artırımı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013

KAYA MUSTAFA İSMAIL, Şartlı Sermaye Artırımı, Ankara 2009

MOROĞLU ERDOĞAN, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, İstanbul 2018

POROY, TEKİNALP, ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku II, İstanbul 2017

PULAŞLI HASAN, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2020

SARAÇ TAHİR, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, Ankara 2009

UTKU FERAH TÜRKOĞLU, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, Ankara 2016

KAYNAKÇA

ARAS CEVDET, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale 2017

BİÇER LEVENT, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Doktora Tezi, İstanbul 2009

DEMİR KORAY, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması,

GÜÇLÜ HAMİDE MERVE, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Artırımı, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013

KAYA MUSTAFA İSMAIL, Şartlı Sermaye Artırımı, Ankara 2009

MOROĞLU ERDOĞAN, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, İstanbul 2018

POROY, TEKİNALP, ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku II, İstanbul 2017

PULAŞLI HASAN, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2020

SARAÇ TAHİR, Anonim Şirketlerde Şarta Bağlı Sermaye Artırımı, Ankara 2009

UTKU FERAH TÜRKOĞLU, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, Ankara 2016